

Numerul 8. Oradea-mare 25 februarie (8 martie) 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

I s p i t a.

Qu tot vëlul des cu care își acoperise fața, nu putu să nu fie observată. Ba pôte chiar și vëlul făcea, ca strălucirea ochilor negri să fie mai vie, roșeța obrazilor mai ardătoare, mai frumôsă, mai seducătoare... Apoi neastempêrul cu care își mută micul ei bagaj, dintr'un colț intr'altul, negăsindu-și locul, tôte dovediau lămurit, că tinêra femeie nu eră deprinsă să călătorască singură, și că privirile curioase indreptate asupra ei o jenau, o enervau peste măsură...

Ah, nu eră așa ușor. Simțiea acum și ea că bărbatul ei avusese ôre-care dreptate. Nu poți să sbori așa ca o pasêre prin vëzduh, din Deva până la Mehadia...

Intelneșci ômeni de tot felul. Ah!...

Eră în adevêr atât de neplăcut?... Zinca prinse eventaliul să-și rēcôrască fața, făcù o mișcare de nerăbdare, îl scăpă, călătorul din fața ei îl ridică.

— Mulțumesc.

Privirile lor se întâlneau. Ea zimbi fără voie. Gropițele din obraz apărură așa de pronunțate, cu tot vëlul care le acoperia. Zinca se simți strimțorată, se roși, deschise repede ferestra și scôse capul.

Apoi se făcù iar seriôsă, grozav de seriôsă... Ce ușor poți să pari femeie cochetă, ușoră...

O clipă de veselie nesocotită, un zimbet scăpat, și te-ai prins.

Tinêrul de mai nainte nu-și luă ochii de la ea. O hipnotisă cu privirea. Zinca își făcù curaj și se uită drept în ochii lui... Dômne, ce ochi!

Unde mai vëduse ca ochi ca aceștia? Sângele îi năvăli la cap... Își aduse aminte.

Fusese cu cinci ani înainte de asta. Tot așa o vëră lungă, grozav de caldă... Plecase tot cam pe la sfêrșitul lui august, enervată, ne mai putënd suportă năbușela de oraș.

Avusese dorul să petrecă o lună la țeră, la o mătușă a ei, pe valea Bistrei... Ochii aceștia infocați, indreptați cu atâta espresie, cu atâta lăcomie asupra ei, erau atunci, — să și-o mai spună?... Erau ochii unui țeran.

Da, a unui băiat de țeran, simplu, cu țundră albă, cu căciulă de ied, dată puțin la o parte peste buclele lungi și negre... Îl vede și acum, la horă, în curtea bisericeii, luptându-se cu flăcâii și aruncând câte odată asupra ei acastă privire scurtă, lacomă, turburătoare.

Cutezase țeranul acela atunci, să se uite la dënșă, și ea i-a zimbit, fără voie, ca și acum, și s'a roșit...

Pe urmă, într'o sêră, ea adormise cu ferestrele deschise, din pricina căldurei... El veni încet, se aședă pe lavița de lângă pörtă și oftă... Grôza morții e pôte mai ușoră! Zinca ar fi vrut să se ridice, să închidă ferestra, dar a ramas inlemnită în pat, cu mânilor întinse, cu capul adâncit în pernă.

Când s'a revêrsat de ziua a auđit iar oftarea aceea încetă, apoi pașii lini, legănați depărtându-se... A sărit, a închis ferestra, pe urmă a plâns multă vreme, cu hohot, sguđuitor...

De ce a plâns?

Nôptea aceea de chin, de ispită, i-a ramas pentru totdeauna în minte.

Și acum iată iar aci, din alți ochi, dar aceeaș privire ardătoare, pasionată, indreptată asupra ei.

— Unde călătoriți?

— La Mehadia.

— Ve așteptă cineva acolo?

Un interogator la care, negreșit, n'ar fi trebuit să respundă. Ce necuviință! Și cum s'a roșit tôte până la marginea frunții.

— Eu me duc la Viena.

— La Viena?

— Da. Sânt medic la spital acolo.

Ea se uită iar pe ferăstră.

Sórele apune, sfărşind o i lungă i caldă. Cele din urmă raze imbracă într'o haină strălucitoare, cărămídie, munii din giurul Mehadii, cari se văd din depărtare, apoi se pierd din ce in ce mai mult in cta amurgului de séră.

Călătorii i intind alurile i se lasă alene, oboşi i de monotonia drumului.

Zinca i scóte ciasornicul. Abiá noue! Doue ciasuri încá pánă la Mehadia.

Ei nu-i e somn. O chinueşte nelinişte, nesigurana.

Cineva a tras perdéua verde peste lampă i in acest semi-intuneric, strălucirea ochilor lui e aprópe insuportabilă . . .

Atras ca de o putere magică, el se apropie tot mai mult de ea.

Rugător i pătimaş, se aplécă, i ia mâna, incet, cu sfielă, i-i soptesce incet:

— Nici odată n'am intlnit femeie care sá facá asupra mea o așá impresie!

O clipă ea i lasă mâna pradă in mânilor lui, o clipă i atinge pieptul de braul lui, apoi se scóală repede i desface perdéua verde de peste lampă . . .

Călătorii sar, speriai de lumină, o clipă se privesc aiurii, apoi iar i reiau locurile de mai nainte.

Trenul porneşte acum cu o repeiciune neobící-nuită. Nu mai e decát o singurá staie pánă la Mehadia.

Zinca stă inlemnită, cu braele lásate in jos, cu capul adáncit in pernele cupeului . . . El o tot priveşte intă, par cá ar vré sá citésca in sufletul ei . . .

— Dece minute încá . . . Gándeşte-te . . . Vino, vom fi așá de fericii! . . .

Zinca stă nemíscată, cu fálcile inletate.

Ce ar fi in adevr, decá s'ar afundá aci i nu s'ar arátá nici la gm, nici la scáurile vagonului?

Nimic n'ar trádá fuga, scáparea ei . . . Ce resbunare voluptóusă!

i apoi! Viena! O lume nouă, bogatá, ameitoare de pláceri . . .

Dincolo, cásua ei izolátá, fárá bucurie i fárá noroc . . .

Amndoi se ridicá . . . Faá in faá, ochi in ochi . . . Doue figure de cérá . . .

Trenul fluierá lung, asuritor, apoi se opreşte:

— Herculas-bad trei minute!

Ea i ridicá mânilor automaticesce i le intinde lui. El le apucá cu o bucurie nebuná in ochi.

— Remái?

In clipa urmátore ea e jos pe peron, la braul unui bárbat cárun, care i uitase cárga, i o cáutá încá nelinitit cu ochii pretutindení.

Iar când sá-i mai arunce odatá privirea indret, — terenul plecase.

CONSTANA HODOŞ.

Cugetári.

Suferi cáte-odatá mai mult de mórtea unei ilusiuni, decát de perderea unei realitái.

*

Nimic nu e reu, nimic nu e bun. Ce a fost reu eri, e ai bun i máne iaráş ca i eri. Ceca ce vede unul bine, chiar in acelaş timp altul vede reu.

La mamă.

*De pe maluri peregrine,
Obosit me 'ntorc la tine,
Mamă, fericirea mea —
Stringe-me 'n braele tale!
Cá de mult eu dor i jale,
Al meu suflet te cerea.*

*Tu mi-ai fost in depártare,
Al meu vis i cugetare,
Numai tu idolul meu.
Pentru tine grea durere,
Fárá léc i mángáere,
Am rábdat in lume eu.*

*Dupá multe ostenele,
Dupá chinuri lungi i grele,
Fruntea voiu ca sá mi-o 'nclín
Pe-al teu sin, ce palpitézá,
i de dor se 'nvápuézá,
Láng' un fiu de mult stráin.*

*Ah, cea caldă lácrimíorá,
Ce din gená-i se cobórá,
Lasá-me sá i-o sárut!
C'alle lacrimi infocate,
Vei fi pláns nenumérate,
i eu nu i le-am vut.*

*Nu mai plánge; tu pe mine,
Lasá-me sá pláng mai bine;
Cá n'am parle cum aş vré:
Sá-mí petrec víea 'ntrégá,
Lángá tine, mamá dragá,
Lángá tine raa mea!*

*Vai cum trec, cum trec de iute,
Scurtele i dulci minute,
Ce-amndoi le numéram:
Cá din ora de 'ncláure,
Facem cea de despárfire,
i de nou ne 'nstráinám.*

*Vei, cá sórtea me 'nteţeşte,
Sá me duc unde-mí lipseşte,
Inima-i eu dor nestíns.
Me voiu duce, c'astfel mie,
Mí-a fost dat de la pruncie,
Sá te pláng de tine pláns.*

*Inc'o dulce sárutare,
i c'o jalnicá oftare,
Díce-i voiu rémasul bun —
Rémas bun, la revedere! . . .
Dar cumplita mea durere,
Nu pot, mamá, sá i-o spun.*

ION A. LÁPEDAT.

Deputatul nostru.

Comedie originală în 3 acte.

(Urmare.)

ELENA. Să lăsăm astea. Ameninți pe Nicu să dai pe față tot, decât nu voi face pe Frunzeanu să-ți dea pe Aneta de soție! Ai cugetat dta cumva că eu chiar punându-mi toate silințele să te-ajut, cu nu pot reuși? Știi foarte bine, nu depinde numai de mine, ci e și Frunzeanu la mijloc, care e de altfel foarte încăpăținat! Ce faci în cazul acesta?... Me pui în gura întregului oraș!... Acum judecă și dta singur și vezi decât am séu nu dreptate să me revolt contra unei asemenea purtări?... Și am avut tot resonul, căci am ramas ca trăsniță când am auzit că dta știi aceea ce aș fi voit să ascund în fundul pământului decât s'ar fi putut.

MIRINESCU. Inse ve rog...

ELENA. Fii bun și nu me 'ntrepuce... Da, recunosc că nu sânt o femeie model, dar nu-s atât de vinovată pe cât îți 'nchipui dta. Am de scusă desinterezarea soțului meu, care me neglige trei părți din și pentru jocul cărților; te 'ntreb acum pe dta, ce puteam să fac eu singură, plictisându-me într'una? Se 'nțelege, că a trebuit să caut distracții. S'a 'ntemplat să 'ntel-nesc pe Sadagureanu. — Vezi că me spovedesc dumitale ca unui duhovnic, pentru că îți să-ți schimb opinia rea ce ai despre mine, — și pentru că eră un om care m'a 'nțeles, am devenit cei mai buni prietini. Astfel cad, aproape toate femeile. Sânt îngrijată acum din cauză că știindu-le dta toate acestea, mi se pare că le știe totă lumea deja. Decât aș fi eșit aji din casă și s'ar fi uitat cineva mai lung la mine, mi s'ar fi părut că acei cineva știe și el greșela mea și d'aia me privește așa.

MIRINESCU. Ce idee!

ELENA. Acela care se știe vinovat, are frică și de umbra lui. Dar inse nu totă vina mi se poate atribui: Frunzeanu e mai mult vinovat, decât mine: nu e cauza fără efect! La o iecă uscată e de ajuns o singură schintee. Nu e de loc frumos aceea ce faci, ca s'aduci pe o biță femeie în starea asta să sufere așa de mult. De nime n'am grăză mai mult, decât să nu m'arate lumea cu degetul!... Lumea!... Acastă lume miserabilă, care nu eruță nimic, și care taie în carne vie. Am să te-ajut dle Mirinescu! Cinstea mea mai presus de ori-ce! Și îți-o promit — nu pe onore, căci o femeie care-și înșelă bărbatul, n'o mai are — dar îți promit pe ce am mai scump că voi face ca Frunzeanu să-ți dea pe Aneta de soție. Te conjur inse, aceea ce știi, să remăe un secret, pe care-l vei îngropă cu dta. Atât voiam să-ți spui.

MIRINESCU. V'am ascultat până la capăt și am fost viu impresionat de ce mi-ați spus. Mi e rușine acum că am mers pân' acolo să ve ameninț! Am făcut-o acosta din cauza prea marelui iubiri ce am pentru Aneta, și într'un moment când n'am raționat de loc!.. Ve și cer scuze acum că v'am ofensat!

ELENA. Nu 'ncepe nici-o scuză dle profesor. Ți-am spus că am să te-ajut, și te voi ajuta! Trebuie să reușești, căci numai astfel voi pute să-mi recapăt liniștea de odinioară.

MIRINESCU. Nu, dnă! Renunț la ideea mea și ve jur că n'am să divulg la nimeni nimic. Măne me voi prezentă din nou dlui Frunzeanu, și decât me va refușă iar, voi cere transferarea mea într'alt oraș.

(Apare după un arbore Aneta și ascultă la conversație fără să fie zărită.)

Scena VI.

Cei de sus, ANETA.

MIRINESCU. Acum dați-mi voce să plec și ve rog iertați-me!

ANETA (a parte.) Cum?... Ce ăce el?...

ELENA (a parte.) Am fost prea aspră cu dânsul! In adevăr posedă o inimă nobilă! (Tare.) Te rog să mai rămâi un moment! Cu toate e'am fost supărată pe dta adinora, inse cuvintele ce mi le spuseși, acum m'au făcut să te judec cu totul altfel și te iert.

ANETA (a parte.) Ce se petece ore aici? Nu înțeleg nimic.

MIRINESCU. Dar dnă!...

ELENA. Nici un dar: gentilețe pentru gentilețe: fiind că nu te mai adresezi cu drepturi, care m'ar face să roșesc, acum sânt eu datore să-ți iau cauza și să te ajut.

MIRINESCU (transportat, îi sărută mâinile mai de multe ori.) Vai dnă! Cât ați fost de bună!... Cu ce m'aș pute plăti de dvostre?

ELENA. Cu discreția!

ANETA (a parte.) Nu mai pot răbdă. (Se repede spre Elena și-i ia mâinile; Elena și Mirinescu rămân incremenți.) Ah! Țață! Ești un ânger!

ELENA. Cum? Tu erai aici?

ANETA. Sânt numai 5 minute de când am venit; vedusem pe nenea trecând pe lângă ferestra mea; știind că dl Mirinescu eră aci, am venit să aflu rezultatul.

ELENA. Mititica de ea!

MIRINESCU. Anetă dragă! Fericirea noastră de acum stă în mâinile dnei-ci; dnă Frunzeanu mi-a promis adinora că va face totul ca să ne unescă; sânt sigur că va reuși.

ANETA (cade în genuchi.) Ah! Țață! Te rog și eu, fă-ne fericeli deu!

ELENA. Fiți fără țemă: am să fac pe bărbatul meu să consimță!... Auđ niște pași, mi se pare că e Frunzeanu; duceți-ve în iatacul meu, și după ce s'o află rezultatul votului, trimet să te cheme dle Mirinescu; și atunci sânt sigură că vei fi mai norocos.

MIRINESCU. Nu găsece cuvinte dnă, să ve mulțumesc. (Îi sărută mâna și ese împreună cu Aneta.)

Scena VII.

ELENA și FRUNZEANU.

FRUNZEANU (vine din fund.) Dragă, a mai venit cineva din sala de alegeri? Acum isprăvii și cu!

ELENA. N'a mai venit nimeni! Stătuți până adineaora cu dl Mirinescu de vorbă!

FRUNZEANU. L'am lăsat cu tine, fiind că m'a amețit cu cererea lui de căsătorie.

ELENA. Me mir ce atâta încăpăținare și pe tine! E băiat cum se cade, n'are viciori; tu spuneai că e un stricat; nu e adevărat! M'am informt, și totă lumea-l laudă.

FRUNZEANU. Se poate, dar vezi că nu-mi intră mie la stomach!

(Finea va urmă)

GR. MĂRUNȚEANU.

Regele Menelik al Abesinieii

Ion A. Lăpădat.

Să improspetăm memoria unui poet din Transilvania, pe care îl perdurăm, în flórea bărbăției, pe când ne așteptam să vedem talentul său dezvoltându-și toate facultățile strălucite.

Ion Al. Lăpădat, poetul despre care voim să

Ion Al. Lăpădat s'a năseut în satul Glimbóca, nu departe de Sibíu, la 1845, din părinți țereni. Studiile și le-a început în satul său natal, le-a continuat în gimnasiul de stat din Sibíu și a mers să le termine la Paris, ca stipendist al societății „Transilvania“ din București.

Acolo el a făcut studii serioase și drept rezultat al

ION A. LĂPĂDAT.

vorbim, intocmai ca Eminescu și alții mulți, ș-a început activitatea literară în „Familia“. Încă fiind student la gimnasiul de stat din Sibíu a apărut el aici cu primele sale lucrări; continuându-și studiile la Paris, ne-a ramas un colaborator fidel; rentors în patrie, a urmat tot astfel, până când a fondat și el o revistă pe care înse n'a putut-o conduce îndelung, căci mórtea i-a smuls condeii din mână,

lor ne-a trimis multe lucrări în prosă și în versuri, cari probau talentul său ciselat prin învățatură. Inse din cauza războiului prusso-francez nu ș-a putut termina studiile. Prussienii împresurând Parisul în toamna anului 1870, dânsul fu silit a părăsi orașul acesta, unde s'a dus cu niște iluziuni atât de frumoase.

Din Paris s'a dus dar la Brusela, unde ș-a încheiat studiile și totodată a luat doctoratul în litere.

Intors in patrie, fu numit profesor la gimnasiul gr. or. românesc din Braşov, angajându-se şi ca prim-colaborator la ziarul „Orientul Latin“ care apăruse atunci la Braşov, sub redacţiunea dlui Arone Densusianu.

Mai târziu fondă cu Visarion Roman o revistă literară „Albina Carpaţilor“, pe care nu numai o redactă, ci o şi scrisese aprópe totă singur.

Acésta activitate prea forţată i slăbi puterile, o bólă i se furişă in fisic, care i stinse viaţa la 1878, in etate de 33 ani.

Din lucrările sale a publicat doue volume: „Incercări in literatură“ care cuprinde poeziile sale şi o dramă intitulată „Tribunul“; aprópe tot cuprinsul acestui volum, din care reproducem o poezie in nr. de faşă, s'a publicat întâia-óră in fôia noastră. „Amorul, patria şi jalea, scrie in prefaţa acestui volum, mi-au fost şi-mi vor fi cele dintéiu isvóre de inspiraţiune; dar ele nu m'au impedeat şi nu me vor impedeá nici odată de-a căută şi alte feţe, alte situaţiuni in firea şi inima omului. Sórtea orfanului ş-a sclavului va remâne nedespărţită de cugetările mele“. Aceste rânduri caracteriséază fondul poeziilor sale.

Al doile volum ce a publicat pórtă titlul „Asupra situaţiunii“ şi cuprinde articolii sei in prosă publicaţi in felurite diare.

A fost căsătorit de doue ori şi din a doua căsătorie, a lăsat o veduvă şi doi orfani.

Făr' de noroc.

*In dorii dălei iese 'n prag
Şi pui puiţi!... Ea chiamă puii,
El stă la pândă 'n gura şurii...
Privirile li se 'ntâlnesc,
Stau zăpăciţi şi se privesc
Cu-atâta drag!*

*Ea-şi vine 'n ori mai de curând,
Dar nu mai póte de ruşine;
Căci — veţi — şi-a fost uitat de sine —
Şi srere grăunţele la pui!...
El să-şi mai pună pofta 'n cui
De-aista gând!*

*Şi-a fost atât de buimăcit!...
De nu sună uşa cam tare,
Nici până 'n resărit de sóre
El nu şi-ar fi vînit in ori.
El cel dintéiu între feciori
Ce-a mai păţit!*

*S'aude bucinul prin sat,
S'aud talangele pe capre,
Vor fi şi ele pe-aprópe.
Pe rënd din fiecare-ocol
Iese vre-o capră — şi a lor
A 'ntârziat.*

— Dar n'ai scos capra la căprar?
— O scot in clipa asta, mamă!
S'a dus, făr' ca să-l iau sémă.
Dar capra-i hóţu, — fuge 'n jos.
Şi ea, când mai mănóş
Îţi face-amar.

*Si-acum să iai satul in cap?...
Chiar in vecini s'aude-o uşă —
— Ai vré să-ţi opresc capra Nuşă?
— Me mai întrebi, când o-am scăpat?
— Te legi să-mi dai un sărutat?
De nu, şi-o scap.*

*Cu capra el a isprăvit,
Remâne, ca să-şi ieie plata.
Ei dar se cam codeşce fata!
— De-ţi eră ţie de sărut,
Intéiu plata ţi-ai fi cerut! —
Ne-am răfuit!*

A. L. BOLCAŞ.

Poiana somnorósă.

— Legendă aflată între hârtietele lui Dietrich Krickerböcker. —

De W. Irving.

(Fine.)

Gin cea din urmă s'au vădut mai multe corecturi şi insemnări ca incercări pentru o copie de versuri in onórea fetiţei lui Van Tassel. Cărţile cele magice şi poetice le-a aruncat Van Ripper in foc, carele de acum înainte s'a hotărit să nu-ş mai trimetă copiii la şcolă, observând, că el nu cunoşce nici un bine din cetitul şi din scrisul acesta. Bani, ce o avut învăţătorul şi el a trebuit să aibă, că el numai câteva dăle mai nainte şi-a primit léfa pe un evartal, a trebuit să-i aibă pe lângă sine când a dispărut.

Intemplantărea acésta misterióasă a causat multe speculaţiuni in duminéca următoare la biserică. Istoria lui Brouver, a lui Brom ososul şi alte multe au fost recitate acum din nou, şi considerând acelea tóte şi comparându-le cu semnele casului present, ómenii au clătit numai din capete şi au ajuns la conclusiunea, că Ichabod de bună sémă a fost cărat de călăreţul făr de cap. Fiind el holteiu şi niménui dator, nime nu şi-a mai spart capul cu el. Şcolă s'a mutat in altă parte şi alt pedagog a ajuns in scaunul lui.

E drept că un ţeran, carele a fost mai mulţi ani după acea in New-York şi de la care am audit eu intemplantărea acésta, a adus acasă vestea că Ichabod Crane încă trăeşce. El s'a lăsat de vecinătatea asta, parte din frica de dühuri şi de van Ripper, a cărui şeuă atunci a prăpădit-o, parte din necas, fiind demis de moştenitóraea ceá avută. El s'a mutat in altă parte de ţeră, a ţinut şcolă cu copiii şi a studiat tot odată şi drepturile. A apucat pe la judecătorii, s'a ocupat cu politica, a fost ales deputat, a scris prin gazete şi pe urmă a ajuns judecător la tablă.

Brom ososul, carele scurt timp după dispărerea rivalului seu, a condus pe frumoşa Catarina in triumf la altar, s'a observat, că totdeauna şcie multe, când istorisá cineva despre Ichabod şi adese-ori plesniá de ris când se vorbiá de luba acea, — o impregiurare care a născut prepusul, că el trebue să şcie mai mult decât voieşce să spună.

Femeile bétrâne, cari sânt cei mai buni judecători in materii de astea, susţin până ađi, că Ichabod a fost cărat de puteri supranaturale şi istoria lui favorită se povesteşce de a rëndul şi acum in serile cele lungi de iernă. Podul acela a devenit şi mai mult un

obiect de superstițiune și acesta a fost cauza că în timpul din urmă drumul s'a mutat de pe acolo. Școala fiind deșertată, acuș a decădut și se vorbea că duhul nefericitului învățător umblă câte-odată pe acolo noptea. Plugarilor venind séra de la câmp adese-ori li se pare, că-i aud vocea lui în depărtare cântând melancolic la psalmi prin liniștea poienei somnorose.

DR. T.

M i - e d o r .

Mi-e dor de vremile trecute
Și de viața de demult,
Să stau la umbrele plăcute,
Al paserilor glas s'ascult

Mi-e dor de valea 'ncântătoare
Și de isvorul cristalin,
Să caut la unda curgătoare
Gândind la zile fără chin

Mi-e dor de vântul lui de séra,
Să stau privind luna pe cer ;
Să uit durerea cea amară,
Să simt cum chinurile per

P. O. BOCCA.

Despre poezie.

Pe și majoritatea cititorilor a fost obișnuită de critici nepregătiți pentru misiunea pe care și-o luau, să credă că poezia este o serie de cugetări ore-cari închise într'o formă ore-care, este în legea progresului ca spiritul să nu rămână staționar, ci să evolueze neincetat către scopul seu final : adevărul.

Acastă evoluțiune a lucrat astfel încât dilnic pare a se generalisă opiniunea că Racine, Corneille, Molière, Voltaire, Victor Hugo și alții, sunt mai mult psihologi decât poeți, cugetători adânci, retori fruntași, versificatori puternici, inse poeți, numai oneori.

În înțelesul strict al termenului, ei fiind creatori în domeniul intelectual, stau, etimologicește vorbind, în perfect raport cu titlul ce li s'a dat.

Cu toate acestea, — ori cât s'ar susținé contrarul, — poezia n'are decât o legătură forte indirectă cu cugetarea, ea nefiind decât o afacere de „imaginațiune“. A imagina, este a închipui și a închipui nu este a cugeta. A imagina séu a închipui, este a înfățișa imagini séu chipuri, — ceea ce este tot una. Domeniul poeziei este dar departe de a fi al cugetării. El este al imaginațiunii, adică al presintării de forme estetice cu armonia și colorile lor.

O espunere de idei, fie aceste idei cât de pasionale și cât de filosofice, nu pôte să fie ce se numește poezie chiar atunci când ea este desfășurată în armonisări produse de ritm séu de rimă.

Pentru a-și exprima gândirile, omenirea a avut totdeauna la îndemâna ei, o formă mult mai naturală și în care s'a simțit ori când în largul ei. Acastă formă este prosa.

Singure spiritele ce nu sunt accesibile frumuseței

imaginei, splendorei colórei, armoniei sunetului, — cu alte cuvinte ce nu sunt accesibile poeziei adevărate, senzațiunilor ce deșteptă în noi mijlocul incongiurător, farmec în care ne nașcem, trăim și murim, pot să susțină că cugetările ce s'au formulat și ce se vor mai formula încă în versuri, nu aparțin prozei.

O cugetare pôte să devină poetică prin imagini, prin comparațiuni, prin calificative, prin diferite alte figuri retorice, dar la urma urmei, ea nu-ș schimbă fondul, nu câștigă însușiri pe cari nu le are prin natura ei.

Se pôte cugeta și în versuri, după cum se pôte imagina și în prosă, dar nu se va întâmpla decât că prosa va deveni prosă poetică, iar versurile, prosă rimată.

Poesia e datăre să deștepte cugetarea și nu să devină ea ênsăși cugetare.

Mulțimile vor judecă altfel. Pentru ele, puțina poezie ce se emană din armonia sunetelor produsă de ritm și de rimă, este indestulătoare, chiar când ea nu intrunește condițiuni musicale mai înalte. Pe lângă acesta, prosa rimată, va mai avé și meritul că va puté să fie lesne memorată. Mulțimile, nu vor puté dar, decât să fie bucuróse și recunoscătoare când un altul va luá ostenéla să gândéscă în locul lor, — și așa ajung poeți mari tocmai cei cari nu sunt de loc.

Acésta esplică cum Theophile Gauthier, cum Baudelaire și Leconte de Lisle, — cei cari între moderni sunt mai adevărați poeți, — lasă reci pe majorități.

Precum nu toți sunt inzeștrați cu darul de a-și da séma de frumusețile naturei, nu toți sunt susceptibili a se înălță în regiunile poeziei pure, și fiind că fondul ce le este înfățișat de unii artiști privilegiați este mai presus de priceperea și de simțirea lor vulgară, tãgãduiesc esistența aceluí fond ca și cum ar puté să se producă o singură formă, ori-care ar fi ea, fără să fie întemeiată pe un anumit fond.

Poesia nu este ce crede obștia, căci ea nu este nici o declarațiune de dragoste, nici un episod al unei vieți puse în versuri când mai bune când mai rele, nici o sforăire patriotică cu Tisa, cu Nistru, și cu Traian, nici un deceptionism social, de imprumut séu nu, nici o tesă filosofică séu științifică, nici o nomenclatură botanică, ori mineralogică și nici o nuvelă séu un articol de diar.

Ficică a entusiasmului pentru tot ce este frumos, cerul albastru presărat cu lacrimi de safir și diamant, îi este mantia regală. Inima ei, este senzațiune delicată dar adâncă și continuă

Intr'un cuvânt, a cugeta nu este a fi poet. Este a fi cugetător. A fi poet, este a simți.

Represintarea acestei simțiri prin un mod de espunere special, acel al imaginei, al colórei și al armoniei, este singura și adevărata poezie.

ALEXANDRU MACEDONSKI.

Cugetări.

Femeile urite trebuie să aibă ca scop în viața lor să se facă iubite; iar cele frumoșe să fie respectate.

*

Prostia este cel mai urit din toate viciurile, pentru că este singurul de care cineva nu se pôte corige nici odată.

*

Spiritul caută și inima găsește.

POPORUL.

T o d e r a ș .

Toderaș, fecior de breb,
 Vineri mă-ta te-a făcut,
 Sâmbătă mare-ai crescut,
 Duminecă te-ai 'nsurat,
 Luni cătană te-a luat,
 Marți și carte ț-a venit,
 Ca să mergi la ostășit.
 Mercuri ai și 'ndaluit',
 Joi acolo ai sosit.
 Când din casă arădue,
 Cătră maica sa ȳicea:
 — Hoi măicuță draga mea,
 Côtă de nevêsta mea,
 O ține cu grâu de vêră,
 Să nu mêrgă 'n lume 'n țeră
 Și-i da bine de mâncat,
 Să nu mêrgă séra 'n sat;
 Că trii ani e vreme lungă,
 Focu pôte să-i ajungă.

Da el vreme și-o 'mplini,
 Napoi acasă veni,
 Nu veni peste drumuri,
 Ci veni peste 'rituri',
 Tot cântând și șuerând,
 La nevêsta lui gândind.
 Când ajunse 'n rit la 'prun',
 Se 'ntelneșce c'un bêtrân,
 Strîngend duminica fên

Toderaș din graiu ȳicea:
 — Bună ȳiua moș bêtrân,
 Acesta rânduț nu-i bun,
 Să strîngi duminica fên.
 Moșu iară îi ȳicea:
 — Mergi cătană 'n drumul teu,
 Că eu îmi șciu necasul meu,
 Nu string io de dorul teu.
 Ci de-a feciorului meu.

Toderaș prinse a-l intrebă:
 — Hai! moșule dragul meu,
 Ieste vin in satul teu?

Că peste multe bercuri vin
 Și mi-i dor tare de vin!

ȳice moșu chiar așa:
 — Ieste vin in casa mea,

Că-i nuntă cu noro-mea,
 Beu nuntașii cum ei vrea.

Toderașu iară-l rugă:
 — Hoi moșule dragul meu!

ȳipă furca și grebla,
 Haid' aratăm casa ta.

ȳipă furca și grebla,
 Merge casa-i arătă.

Cum in casă a intrat
 Toderaș cătană 'nnalt,
 Toți cu vin îi inchinau,
 După mêsă îl poftiră,
 După mêsă el nu me,
 Numai ce le mulțamiă.

Nevêsta se sculă,
 Pe Toderaș il iubiă,
 El din graiu așa grăiă:
 — Ais păhar io că l'oi bé,
 Că-i de la nevêsta mea.
 Și el prinse-a cuvêntă:
 — Stați nuntași și me ascultați,
 Ce voi spune nu-s minciuni,
 Ce sânt niște vorbe bune,
 Că tot feciorul să gândêscă,
 Să nu se căsătorêscă,
 Cu nevêstă cătânêscă.
 Nevêsta din graiu grăiă:
 — Alelei soțuțul meu,
 Mi-te-a aduse Dȳeu!

... ..
 Iar nuntașii dingă mêsă
 Fug fără veste din casă.

Cou, in Biharia.

VASILIU SALA.

Credințe populare.

13.

La cele 3 serbători mari Crăciun, Pașci și Rusalii, să te speli cu apă după bani și vei fi bănos.

14.

Când veți lună nouă, să-i arăți bani, și vei ave bani peste tótă luna.

15.

In ȳiua de anul nou, nu se dau bani de la casă, nici e bine să-ți vină muere mai diminêșă la casă, c. — bărbat, și e bine ca să primești bani in aceeaș ȳii

16.

Când merge fata de mărit la joc — să se spele din tróca (valêul) porcilor și să ȳică: „Așă să tragă feciorii la mine să me jóce — cum trag porcii la valêu (trócă) ca să mânânce“.

17.

La St. George se pun spini la pörtă și la ferești, ca să nu intre strigoii.

18.

La St. Tóder (Teodor Tiron) se face fumegar, ca să nu se apropie șerprii de casă.

19.

Mama, după naștere când trece mai intêiu peste vr'o apă, să bea din aceea, ca să fie lăptósă.

20.

La pruncii cei mici se pune (légă) un ghioc și un ban de argint la mână, ca să nu se deocheze.

21.

Vițeilor se pune un fel de năframă de postav roșu la grumazi și ciucur in ureche — ca să nu se deocheze.

22.

Décă sâmbătă, vineri și marți séra aduci apă in casă — să nu bei din ea inainte de ce vei țipă in foc de trei ori.

¹ De la ungurescul = indulni (a plecat.) ² Plécă.

Academia Română.

Sesiunea generală din 1896.

I.

Deschiderea sesiunii generale s'a făcut marți la 20 februarie (3 martie.) Secretarul general, dl D. A. Sturdza a citit raportul asupra lucrărilor făcute în 1895—96 și mai înteu a anunțat cu durere mórtea a doi dintre membrii activi, dr. D. Brândză și A. Odobescu, și unul onorar, H. Baillon.

Drul D. Brândză, unul dintre cei mai tineri membri ai Academiei, a încetat din viață la 3 august. Delegațiunea și membrii Academiei aflători în capitală, dureros atinși de această neașteptată mórte, s'au strâns toți în giurul mormântului neuitatului și prea iubitului coleg Drul D. Brândză a fost, precum toți știți, unul dintre bărbații învęțați — rari, mai ales la noi — a căror întregă viață, cu tóte puterile de activitate, sânt consacrate cultivării și desvoltării unei științe, care le este scumpă. Așá a făcut drul Brândză pentru știința Botaniei, pe care a iubit-o mai presus de tóte, al cărei adevărat intemeietor a fost în această țeră. Prin cercetările lui, a pus fundamente largi și seriose pentru cunoșcerea vegetațiunii României. Numai o mică parte din rezultatele acestor cercetări au fost publicate în cunoscuta lucrare „Prodromul Florei române” și în alte câteva mai mici. Pentru a aședá studiul Botaniei în România pe baze sigure și durabile, drul Brândză, cu un zel și o stăruință uimitóre, a adunat neprețuitele colecțiuni cari forméză bogăția Institutului botanic, care iarăș este întreg opera zelului și stăruințelor lui. Drul D. Brândză va remâne ca unul din părinții științei românești și numele lui va fi totdauna cu venerațiune amintit de toți acei cari se vor ocupá cu desvoltarea științei între Români.

Alesandru Odobescu a luat o însemnată parte la desvoltarea și organizarea Academiei. Bărbat înzestrat cu o inteligență alésă, îmbogățită cu multiple cunoșcințe, mai ales în archeologia clasică și în anticitățile românești, el a fost mulți ani unul din membrii cei mai activi ai Academiei Române. Din studiul vechilor chronicari români și al anticităților naționale, Odobescu și-a creat un stil arhaic, care a fost aprețiat mai ales în câteva novele istorice scrise de densus. Cunoșcințele sale de archeologia clasică s'au răspândit prin scrieri ca „Istoria archeologiei” și prin lecțiunile, pe cari le făcea la universitatea din București. Astfel, Odobescu póte fi cu drept cuvânt considerat ca fondatorul studiilor archeologice în țeră. Odobescu a încetat din viață la 10/22 novembre. Membrii Academiei au asistat la ceremonia inmormântării și dl vice-președinte Gr. G. Tocilescu a rostit cuvântarea funebră în numele Instituțiunii noastre.

La 7/19 iulie, a încetat din viață la Paris dl H. Baillon, membru onorar al Academiei. Baillon a fost unul din părinții Botaniei moderne, a fost maestrul admirat al regretatului nostru coleg dr. D. Brândză.

Aici este locul a se aminti, că Academia a adus omagieile ei la mormântul lui L. Pasteur. Pasteur n'a

fost membru al Academiei Române; a fost inse de fapt unul dintre cei mai glorioși ómeni ai științei, și astfel de fapt activitatea geniului seu a răspândit lumină asupra activității tuturor Academilor și instituțiilor științifice ale omenirii. Din această cauză, delegațiunea a esprimat condolențele Academiei familiei lui Pasteur și s'a asociat la subscrierea pentru ridicarea unui monument în orașul de naștere al nemuritorului om de știință.

Sedințele de peste an. De la închiderea sesiunii generale trecute, Academia a ținut 39 ședințe ordinare dintre cari 6 au fost publice. Aceste ședințe au fost ocupate parte cu cestiuni privitoare la diferite afaceri și interese ale Academiei, parte cu discuțiuni și comunicări științifice. Dintre acestea cele mai însemnate au fost ale dlor V. A. Urechia, Gr. G. Tocilescu, dr. V. Babeș, B. P. Hașdău, P. Poni, I. Kalinderu, Sp. Haret.

Academia a fost invitată să participe în anul trecut la Congresul internațional al limbilor romanice, care s'a ținut la Bordeaux la 5—10 august st. n. A fost delegat din partea Academiei la acest congres dl V. A. Urechia, care la 18 august și 22 septembrie a făcut relațiune asupra participării dsale la lucrările acelu congres.

Publicațiunile Academiei. În acest an s'au publicat 6 tomuri din Anale, despre care și în „Familia” s'a raportat la timpul seu, precum și alte lucrări, ca discursurile de recepțiune și scrierile premiate în sesiunea trecută, despre cari asemenea s'a vorbit în fóia noastră.

„Hronicul vechimii Romano-Moldo-Vlahilor” de Dimitrie Cantemir a început a se tipări în noua edițiune, sub ingrigirea dlui Gr. G. Tocilescu și după teextul colaționat de dsa la Moscva cu originalul autograf. S'au tipărit până acum cólele 1—25.

Din „Etymologicum Magnum Romaniae”, dl B. P. Hașdău a tipărit în cursul acestui an fascióra 3-a din tomul III. Această fascióra, de 10 cóle, cuprinde cuvintele Bazaconie până la Băltăfel.

În urma decisiunii luate de Academie în ședința de la 29 martie a sesiunii generale, s'a făcut începutul publicațiunilor de documente istorice din „Fondul Princesa Alina Știrbei” prin continuarea și terminarea colecțiunii de „Acte și documente privitoare la Istoria Renașcerii României”, începută de secretarul general cu ajutorul I. P. S. Sale mitropolitului primat, pe atunci episcop de Argeș, și al dlui D. C. Sturdza-Scheianu.

S'a început tipărirea „Catalogului analitic al manuscrisurilor”. Această lucrare este în mare parte pregătită, și în anul viitor tipărirea ei va puté inaintá repede.

Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice. Marea publicațiune istorică, care de 16 ani se face sub ingrigirea Academiei și sub numele intemeietorului ei Eudoxiu Hurmuzaki, s'a continuat și în anul trecut. În acest an inse, desvoltarea acestei lucrări a fost restrînsă, din cauză că ministrul instrucțiunii publice a redus cu 8000 lei subvențiunea anuală dată de stat, scădënd-o de la 33.000 lei la 25.000 lei. Prin această reducere, s'au făcut cu neputință unele cercetări de documente în archive străine și s'a mărit totodată suma datorită pentru tipărirea publicațiunii. Tot din această cauză, în acest an s'a tipărit mult mai puțin decât în anii trecuți.

Ministrul actual al instrucțiunii publice, dl coleg P. Poni, a ingrigit a se restabili în buget subvențiunea întregă de 33.000 lei, ca și în anii trecuți. Astfel, pub-

licațiunea și cercetările făcute pentru dânsa se vor putea dezvoltă fără pedecă.

Colecțiunea manuscrisurilor rămase de la nemuritorul Eudoxiu Hurmuzaki, date de familia lui spre publicare statului român și aflătoare astăzi în păstrarea Academiei, s'a adaus cu alte manuscrite descoperite în anul trecut în hârtiile familiei Hurmuzaki și dăruite de dl baron Eudoxiu Hurmuzaki, nepotul ilustrului cercetător. Aceste manuscrite au fost prezentate Academiei la 14 aprilie anul trecut.

S'au continuat cercetările și descoperirile de documente în arhivele săseșei din Sibîiu, Brașov și Bistrița și s'au procurat astfel în cursul anului copii de pe 357 documente din anii 1460—1730. Din aceste cercetări, făcute de ênșiși arhivarii colecțiilor din anumitele orașe, s'au procurat până acum 1394 documente din anii 1358—1736.

Din arhivele așezămintelor bisericeșei ortodoxe din Turcia europenă s'au primit în acest an 341 pagine copii de documente.

Biblioteca. Colecțiunile Academiei au continuat a se îmbogăți și a aduce cele mai mari folose studiilor științifice, și mai ales celor privitoare la istoria națională. Strîmtoarea localului, care de câțiva ani este o impedecare pentru buna instalare și păstrare a acestor colecțiuni, precum și pentru inlesnirea folosirii lor, va fi în curênd înlăturată pentru timp mai îndelungat. Statul va da pentru acest scop Academiei un nou și însemnat ajutor.

Donațiuni, legate și fonduri. Regulamentul Fundațiunii Adamachi, votat la 7 aprilie 1894, a continuat a fi pus în aplicare, astfel că în acest an Academia acordă 13 burse. Delegațiunea a vîndut casa Adamachi din Iași principelui Dimitrie Michail Sturdza pentru suma de 135.000 lei, care a fost capitalisată prin cumpărare de efecte.

Insitulul Otteteleșanu și-a încheiat la iunie trecut înteuil an școlar. La examene au asistat dnii I. Kalinderu și N. Quintescu. La începutul lunii septembrie s'a primit o nouă serie de 15 eleve, după normele stabilite în anul trecut.

Averea rămasă de la înteuil donator al Academiei, Evanghelie Zappa, se află încă în litigiu înaintea instanțelor judecătoreșci. Vêrsămêntul anual al Academiei de 1000 galbeni pentru anul 1892 a fost încassat de la administrațiunea judecătorească instituită asupra acestei averi. Nu s'a putut până acum încassă aceeaș sumă pentru anii 1893, 1894 și 1895, din causă că administrațiunea a declarat că nu dispune de fonduri, neputênd încassă mai multe venituri întârđiate.

Obținênd autorisarea legală de a primî averea lăsată prin testament de Emanuil Donici, Academia a cerut punerea în posesiunea averii, dar opunêndu-se rudele rēposatului, Academia a cerut sechestrul judiciar și tribunalul a numit un custode.

La 27 septembrie a încetat din vieță la Roman Ioan Agarici, bărbat politic care a luat parte la vieță publică a țerii timp de peste 30 ani, începênd de la 1857. Prin testamentul seu, el a lăsat Academiei moșia Móra Grecilor din județul Vaslui, pentru ca Academia să înființeze și să întrețină pe acea moșie o școlă profesională cu internat pentru fii de țărani. Delegațiunea a supus dispozițiunile acestui testament discuțiunii domnilor membri prezenți în ședința de la 10 novembre. În urma acestei discuțiuni, s'a amănat decisiunea de acceptare pentru sesiunea actuală.

La 12 novembre a încetat din vieță în București

dnă Maria General I. Carp, care, prin testamentele sale de la 4 iulie 1892 și 4|16 martie 1895, lasă Academiei o mare parte din averea sa.

Delegațiunea a hotărît primirea legatului, după care s'a obținut îndată, pentru acêsta, și Decretul regal dând Academiei cuvenita autorisare legală de acceptat.

Rudele rēposatei au deschis acțiune judecătorească pentru anularea testamentului și astfel succesiunea este pendinte înaintea instanțelor judecătoreșci.

Concursurile Premiilor. În sesiunea generală a acestui an sînt de acordat 3 premii pentru opere publicate și alte 3 pentru lucrări prezentate în manuscris asupra subiectelor puse la concurs.

La concursurile acestor premii s'au prezentat următorele publicațiuni și lucrări:

1. La Premiul Năsturel-Herescu, de 4000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1895, — s'au prezentat publicațiunile, pe care le-am anunțat deja în „Familia“ nr. 6.

2. La Premiul Statului Lazăr, de 5000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, sêu celei mai importante invențiuni făcute de la 1 ianuarie 1894 până la 31 decembrie 1895, — s'au prezentat concurenții numiți tot în acel nr. al foii nōstre.

3. La Premiul Adamachi, de 5000 lei, care este a se da unei cărți scrise în limba română, cu un cuprins moral, de ori-ce natură, și apărută în cursul anului până la 31 octobrie 1895, — s'au prezentat lucrările anunțate în nr. 6 al foii nōstre.

4. La Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, care este a se da celei mai bune lucrări scrise româneșce despre „Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor“, s'a prezentat un manuscris cu motto:

- Istoric sînt, n'am frate,
- N'am rudă, n'am vecin...
- Stăpân am pe adevêrul,
- Lui cată să me inchin.

5. La Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, care este a se da celei mai bune lucrări scrise româneșce despre „Botanica populară română etc.“, s'au prezentat 3 manuscrite.

6. La Premiul Alexandru Ioan-Cuza, de 6800 lei, care este a se da celei mai bune lucrări scrise româneșce despre „Psihologia și metafisica populară română după literatura populară“, nu s'a prezentat nici un concurent.

Regele Abesinieii.

În timpul din urmă diarele politice ne-au adus multe informațiuni despre un resbel al Italiei în Abesinia. Poporațiunea de acolo, aprôpe totă sub protectorat italian, a început a se sătură de acesta și sub conducerea regelui Menelik a luat armele să scape de despotismul italian. Garnisóna italiană surprinsă a fost bătută, ceea ce a silit Italia să trimită trupe noue în fața locului, unde resbelul se continuă.

Șcirile mai noue spun, că italienii au fost de nou bătuti grozav de regele Menelik; ei au pierdut vr'o trei

mii de oameni și 53 de tunuri. Consternațiunea în Italia e la culme.

Ilustrațiunea noastră infățișează pe regele Menelik în gală de rebel, ținând revistă asupra trupelor sale.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare. *Dr. Iuliu Vuia*, învățător gr. or. în Banat-Comloș, a dat sub tipar lucrarea sa intitulată „Istoria școlilor bănățene”. — *Dr. C. I. Istrati*, profesor la facultatea de științe din București, a scos de sub tipar un volum cuprinzând „Biografia și lucrările lui Emanuel Bacaloglu”. — *Dr. Aurel Ghica Comănescu*, profesor la liceul Lazăr în București, a publicat în o broșură discursul său ținut cu ocaziunea zilei aniversare a liceului numit, intitulat: „Max Müller față cu teoria lui Darwin despre descendența său originea omului”. — *Dr. Ioan Slaviță* a publicat la București o broșură intitulată: „Tribuna și tribuniștii” care apoi s'a retipărit la Orăștie, în tipografia „Minerva”.

Academia Română în sesiunea actuală are să se ocupe de lucrări foarte importante. Din cele multe, relevăm alegerea a doi membri în locul reșoșilor Odobescu și Brândză. Sânt a se ține trei discursuri de recepțiune și anume de dnii Gr. G. Tocilescu, Sp. Haret și I. M. Moldovan. Printre premii este și unul de 10.000 lei, pentru care de vr'o 20 de ani acuma întâia-ora s'a prezentat un concurent.

Premiile Asociațiunii transilvane. Se știe că Asociațiunea transilvană publicase trei premii literare. „Transilvania” ne spune că pentru fiecare au intrat câte două lucrări, cari, după specialitatea lor, s'a dat spre cenzurare dlor On. Tilea, dr. G. Vuia și V. Onițiu. *Dr. Onițiu* ș-a și prezentat raportul, pe temeiul căruia comitetul a decis a nu acorda nimenuia premiul pentru un manual de școlă.

Elocuența Română. Sub titlul acesta a apărut în „Biblioteca pentru toți” o broșură dublă, 43—44, compusă de *dr. profesor Gheorghe Adamescu* din București. Volumul cuprinde următoarele lucrări: Luca Cârja, Discurs adresat regelui polon 1523; Mihaie Vitézul, Discurs înaintea luptei de la Călugăreni; Antim Ivireanul, Predică la urcarea în scaunul mitropoliei 1709; Veniamin Costachi, Cuvânt pentru pace și înfrățire 1812—1821; George Iazăr, Despre decadența Românilor și începerea înălțării din nou; M. Cogălniceanu, Discurs introducător la cursul de istorie națională; C. Negri, Trecutul și viitorul României; Simeon Bărnuț, Românii și Ungurii; Vasile Boerescu, Despre însemnătatea unirii; Anastase Panu, Discurs cu ocazia medaliei 1859; M. Cogălniceanu, Discurs după alegerea lui Cuza; C. A. Rosetti, Discurs către Domnitorul Cuza, 1859; T. Cipariu, Puterea de viață a națiunii române; Barbu Catargiu, La unirea definitivă; M. Cogălniceanu, La îmbunătățirea sorții țăranilor 1862; Ion C. Brătianu, Politica esternă a României, Omenii politici ai României. Fiecare piesă e precedată de o introducere esplanativă. Prețul 60 bani.

Poesiile lui Depărățeanu. Dulcele poet al vieții de la țără, Alesandru Depărățeanu, care s'a făcut nemuritor în literatura română prin o singură poezie, „Viața la țără” scrisă cu câteva zile înainte d'a muri, a apărut în ediție nouă, în „Biblioteca pentru toți” a lui Carol Müller din București. Titlul culegerii este, „Doruri și amoruri”, acelaș sub care autornul însuș ș-a

publicat poeziile. Alesandru Depărățeanu a murit în etate de 30 de ani și a publicat un singur volum. Fondul lucrărilor sale este original, gingaș și frumos; dar forma în care se presintă a uneori lasă de dorit, mai ales în ceea ce privește limba. A călătorit mult, a ședut la țără și câtva timp a luat parte ca actor în trupa lui C. Caragiale. Ediția acesta a doua a apărut în două broșuri; fiecare costă câte 30 bani.

Diar nou. *Viitorul Putnei*, organ al grupului constituțional, a apărut la Focșani.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

O nouă artistă română. *Dșora Cecilia Nițulescu* din București, absolventă a conservatorului de musică din Lipsca, unde a studiat violina, s'a prezentat cu mare succes într'un concert de acolo.

Piesă musicală nouă. A apărut la București: „Lacul” romanță pentru voce și piano, cuvinte de Eminescu, musica de dșora Laurentia Bălțeanu.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Sciri școlare. *Dr. Jacob Negruzzi* a dimisionat de la catedra ce ocupă la universitate la Iași și la București, implinind 50 de ani de profesorat. — *Dr. Dimitrie Onciul*, distinsul profesor din Cernăuți, trecând la universitatea din București, ș-a deschis acolo în săptămâna trecută cursul de istoria Românilor, la facultatea de litere.

Mitropolia Bucovinei. Scaunul vacant al mitropoliei din Bucovina s'a complinit. Maj. Sa împăratul și regele Francisc Iosif a numit pe archimandritul Arcadie Ciupercovici archiepiscop și mitropolit; iar pe archimandritul Vladimir de Repta vicar general al dieceșii gr. or. de Bucovina.

Adunare învățătorescă în Preșmer. Despărțământul I al Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Brașov se va întruni în adunare generală la 14 26 martie, în comuna Preșmer, sub presidiul dlui Grigoriu Ludu, secretar Irodion Frateș.

C E E N O U ?

Proces de presă. Aflăm din diare, că procesul de presă, intentat încă anul trecut dlui dr. George Candrea, fost redactor al diarului „Dreptatea” din Timișoara, se va pertractă la 16 aprilie la tribunalul cu jurați din Timișoara. *Dr. George Candrea*, al cărui domiciliu nu se știe, va fi apărut de avocatul Kornis Géza, care a fost numit apărător din oficiu.

Spriginirea învățăcelilor și sodalilor din Brașov. Asociațiunea pentru spriginirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov va ține adunarea sa generală în 3/15 martie, sub presidiul dlui N. Petra-Petrescu, secretar dl Arseniu Vlaicu.

Victoria din Arad ș-a ținut adunarea generală sub presidiul dlui Dimitrie Bonciu. Tote propunerile direcțiunii au fost aprobate, asemenea ș-a incuviințat alegerea dlui George Vuia de președinte al direcțiunii și a dlui George Lazaru de vice-președinte. Din

profitul curat de 43.229 fl s'au votat acționarilor 24.000 fl. (8%); fondul de rezervă s'a dotat cu 7057 fl., fondul de pensuni cu 1637 fl., remunerarea funcționarilor cu 700 fl. Pentru scopuri culturale s'a dat 1500 fl., iar 3536 fl. s'au transpus ca profit curat pe anul viitor.

Societăți de credit. / *Albina* din Sibiu se va întruni în adunare generală la 28 martie n. — *Economul* din Cluș ș-a ținut adunarea generală în 4 februarie, sub presiunea dlui Alesandru Bohașel. S'a constatat, că circulațiunea totală a casei a fost 647.534 fl. 32 cr., profitul 17.876 fl. 49 cr.; acționarii capătă câte 8%; pentru scopuri filantropice s'au votat 742 fl.; în directoriu pe 4 ani s'a ales dl Andrei Truța, în comisiunea de reviziune pe 2 ani dl Iosif Lissai. Totodată adunarea a dat imputernicire directoriului să cumpere o casă proprie cu 30—30 mii. — / *Auraria* din Abrud va avea adunare generală în 21 martie; capitalul social 30.000 fl., profitul curat 13.487 fl. 44 cr. — *Munteana* din Ofenbaia va ține adunarea sa generală în 12 martie; capitalul social 20.000 fl., profitul curat 2545 fl. 48 cr. — *Patria* din Blaș a ținut de curând adunarea sa generală; capitalul social 89.830 fl., profitul curat 16.329 fl. Pentru scopuri de binefacere s'a votat 617 fl. — *Rivăna* din Capolnoc-Mănăștur a avut adunare la 27 februarie; capital social 11.360 fl., profit curat 2392 fl. 9 cr.

Necrolog. Dr. Titus Tomiuș, medic român în Cernăuți, a încetat din viață la 13/25 februarie.

Felurimi.

Tunderea părului la popoarele barbare. Tote lucrurile cari privesc corpul, precum: scoterea măselelor, slobodirea sângelui, tunderea părului ș. a., sunt împreunate la popoarele sălbatice cu ceremonii religioase. Sânt interesante obiceiurile cu cari se îndeplinesc aceste lucruri. Iată, de es., cum se tund Negrii din giurul riului Congo din Africa: în mijlocul unui loc îngrădit se implânteză un trunchiu de arbore de palm. Cei cari vor să se tundă, trec în șir pe sub acest trunchiu. La tuns nici vorbă de fôrfece, aceste sânt un ce necunoscut la ei. În loc de fôrfece întrebuinteză bucați de sticlă. Ei îngropă o piétră mare în pământ, lăsându-i un colț afară. Aduc după aceea pahare și le isbesc de piétră, așa că se sfarmă în nenumărate bucățele. Dintre acestea aleg pe cele mai ascuțite și cu ele se apucă de tuns. Săpun nu întrebuinteză, căci nici de nume nu i-au auzit. Iși pôte face prin urmare omul închipuie, că tunsul la acei Negri lănoși la cap, nu se face fără de usturime. De cumva vre-unul dintre cei ce se tund nu pôte suferi până la sfârșit, este lăsat să umble cu capul pe jumătate tuns și pe jumătate cu lână, până când nu se găseșce un altul ca să-l tundă deplin. Adese-ori trebuie să aștepte timp îndelungat până să-și afle omul, căci nu ori cine cuteză să se apuce de un astfel de lucru, din simplul motiv, că decă nu-ș face bine lucrul, îl batjocoresc, ba îl chiar tocă în cap ceialaltii.

Un obicei indian. Unul din multele obiceiuri ale poporului indian este și următorul: Decă indianului îi mōre o fată. el închide în colivie o păsărică tineră, până începe a cântă. Când începe să cânte, membrii familiei și drăguțul repozatei o acoper de sărutări și de

desmerdări, după care o lasă liberă, ducând-o la mormântul repozatei. Indienii cred că atunci păsărica sboră de-a dreptul în lumea spiritelor spre a duce sărutările și desmerdările celor remași la ceea ce s'a mutat de la ei. De multe ori se vęd până și 30 de păsărele slobodite peste grōpa cutărei repozate, semn că atăția deplâng mōrtea ei și îi trimit salutări.

Unde locueșce sufletul? Cu întrebarea acesta s'a ocupat profesorul universitar din Viena, dr. Heinrich Obersteiner, într'o prelegere publică, ce a ținut-o zilele acestea. El a combătut părerea anatomistilor, după cari reședința sufletului ar fi în pelța creierilor. Înainte de a trece la argumentare, distinsul psiholog se ocupă cu istoria doctrinei despre suflet. După credința chinezilor, sufletul se află în stomac și de aci vine, dic ei, că starea sanitară a stomacului stă în așa strînsă legătură cu dispozițiunea omului. După testamentul vechiu, poporele antice își închipuiau, că sufletul se află în sânge. În epoca mai nouă mulți s'au ocupat cu studiarea dependenței, ce se află între conștiința de sine și între activitatea spiritului. Donizetti, renumitul compozist musical, afirmă, că el lucră la compunerea pieselor numai cu partea stângă a creierilor. Descartes credea, că un al treilea ochiu, pe care omul îl are în creeri, formeză adevărata residență a conștiinței de sine.

Iute copți la minte. Cea mai mare parte dintre omenii mari s'au însemnat prin precocitatea lor intelectuală. Dante compuse primele sale versuri pentru Beatricea la 9 ani. Tasso făcea versuri la 10 ani. Lope de Vega la vârsta de 18 ani. Calderon, la 13 ani. La 14 ani, Victor Hugo eră laureat al jocurilor florante. Byron compunea versuri la 12 ani. În etatea numai de 5 ani, Meyerbeer dădea ședințe publice de piano. La 5 ani, marele pictor Vernet desemnă fôrte bine. Mira-beau a scris un volum la vârsta de 11 ani. Haendel compuse muzica unei liturghii la vârsta de 13 ani. Raphael făcea pictură la vârsta de 7 ani. Weber și-a represintat prima operă la 14 ani. Pascal resolvisc cele 12 propoziții ale lui Euclide la vârsta de 12 ani. Aceste semne de precocitate n'au împiedicat — contrar opiniei multora — ca ei să facă mai târziu capo d'opere.

Poșta redacțiunei.

In noști de durere și celelalte nu se pot întrebuintă. Ași nu se mai întrebuinteză nici metrul saphic, nici cel asclepiadic secund.

Casinei din — Ne scrieți cu mare entusiasm, că locuitorii din acea comună v'ați însoțit spre a da o incuragiare literaturii și țiaristiceii naționale. Deocamdată inse, fiind săraci, cereți să ve trimitem foia gratuit. Nu-i vorbă, ve esecutați de minune programa.

Călindarul săptămănei.

Duminea a 3-a din post. Ev. dela Marcu, c.8, gl.7, a inv. 7.			
Țiua sępt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele.
Duminea	25 Păr. Tanasie	8 Toma	6 15 36
Luni	26 Păr. Porfirie	9 Filemon	6 14 38
Mărți	27 Păr. Procopie	10 Francisca	6 11 40
Mercuri	28 Păr. Vasilie	11 4) Mucenici	6 9 42
Joi	29 Cuv. Păr. Cassian	12 Constanta	6 8 43
Vineri	31 Cuv. Eudochia	13 Ernest	6 7 44
Sămbătă	32 Mart. Theodot	14 Matilda	6 5 45

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LANG ÎN ORADEA-MARE.